

Een

*Wie in het donker loopt
weet niet waar hij heen gaat.
- Johannes 12:35b*

Weet je wat het is met dienen? Een echte dienst bewijs je pas als je er zelf niets bij te winnen hebt – geen persoonlijke winst, alleen opoffering. Doen wat je moet doen als je er geen enkele reden voor weet te bedenken, behalve dat iemand het nodig heeft. En soms ziet het er ronduit stom uit wat je doet. Deze uitleg stond niet in het woordenboek, maar Cal was een paar uur bezig geweest met het in gedachten uitwerken van deze definitie. In de loop van de afgelopen maanden had hij veel begrippen opnieuw gedefinieerd.

Nu stond hij in de hal van de brandweerkazerne van Montrose, een stadje met vierduizend inwoners. De aard van de carrière die hij gekozen had, bracht training, toewijding en dienstbetoon met zich mee. Voor zover hij zich kon herinneren, had hij altijd geweten wat hij wilde: mensen redden, verwoesting bestrijden, de leiding nemen bij de aanpak van noodgevallen. Maar sommige situaties waren onbeheersbaar.

Cals herinneringen dreigden door te breken, maar hij duwde ze weer weg. Niet nu, niet hier.

Hij liep naar de muur. De spiegel liet onbarmhartig duidelijk zijn gezicht zien: negenentwintig levensjaren hadden hun sporen nagelaten in de lijnen om zijn ogen en in het litteken dat wit afstak tegen het bruin van zijn kin, waar hij vanmorgen de stoppels van het weekend afgeschoren had. Hij zag er fatsoenlijk en mannelijk uit, best aantrekkelijk ook, al interesseerde hem dat maar matig. Het was geen ijdel-

heid – als hij in de spiegel keek, schatte hij gewoon naar waarde wat hij zag. Dat gezicht zou trouwens zo dadelijk veranderen.

Het litteken op zijn kin verdween onder witte schmink toen hij een roodomrande grijns tekende – een overdreven, bespottelijke grijns. Hij verborg zijn blauwe ogen achter een dicht aansluitende zonnebril en klemde een rode plastic neus op. Vervolgens maakte hij zijn haar plat en trok de blonde krullenpruik eroverheen. Het shirt van zijn uniform zag er volkomen anders uit met de overdreven grote, genopte vlinderdas erop, maar het embleem op zijn mouw gaf doel en zin aan Spanner de Clown. Grappen, goocheltrucs, gelach – dat alles diende om aandacht te trekken en vast te houden, om het geheugen te prikkelen. Hij stapte in een slobberbroek, liet de bretels op zijn schouders knallen en liep de garage in.

De geblutste, rode brandweerauto stond naast het kleinere reddingsvoertuig. Cal bleef even staan en bekeek de oude wagen, de slangen die zigzag opgevouwen achterop hingen. En de treden naar het klapstoeltje achter de cabine waar je ineengedoken op kon zitten, de sirene snerpend in je oren, je stevig vasthoudend aan de zijstangen, terwijl de brandweerauto in volle vaart doorreed en je door adrenaline werd opgeladen, getransformeerd tot een machine, klaar voor actie. De nieuwe wagens waren om veiligheidsredenen afgesloten, maar dat was bij ouwe Susie niet het geval.

Hij deed een stap achteruit om Rob en Perry door te laten, die bij het bedieningspaneel van de machinist de checklist gingen afwerken. Rob knikte hem toe; Cal beantwoordde die groet en deed alsof hij de minachtende grijns op Perry's gezicht niet zag. Hij wist dat hij op iedere andere collega in clownspak net zo gereageerd zou hebben. Maar Cal ging sowieso niet langer op het uiterlijk af. Het karakter van een man was niet aan de oppervlakte af te lezen – soms aan zijn ogen of aan zijn gebogen schouders, maar nooit aan het gezicht dat hij aan de buitenwereld toonde.

Dat was juist zo ironisch, dacht Cal, en hij fronste zijn wenkbrauwen achter de grote zonnebril. De schmink van een clown was slechts een grove imitatie van de maskers die mensen droegen. Iedereen deed net alsof niemand dat wist. Hij pakte de poppenkast, de rekwisieten en speelpoppen van de planken en ging naar buiten, de stralende zon in. Missouri leek niet te beseffen dat het al novem-

ber was. De lucht was warm en droog, en de lelies langs de weg waren zelfs aan het uitlopen. Ook de natuur liet zich blijkbaar voor de gek houden.

Zijn hoofdhuide jeukte; terwijl hij in zijn jeep klom, stak hij een vinger onder de rand van de pruik om te krabben. *Fremont Basis-school, ik kom eraan.* Natuurlijk had hij zich Perry's minachting kunnen besparen door zich op school te verkleden, maar kinderen waren slim. Hij wilde niet dat ze de man zagen die zich als Spanner de Clown ging verkleden. Hij moest daar als Spanner aankomen. Dan kon hij beter zijn boodschap overbrengen.

Een jaar geleden zou hij niet geloofd hebben dat de goocheltrucs die hij zichzelf op de middelbare school aangeleerd had zo belangrijk zouden worden. De trucs, en de toneellessen die hij voor zijn plezier gevolgd had. En het feit dat hij van nature een grappenmaker was. Het was te gek voor woorden. Hij schudde zijn hoofd. Niet gek, alleen volkomen onverwacht.

Het was een kort ritje, en het naar binnen wandelen was routine. Maar de zee van kindergezichten maakte hem gespannen. Stralende ogen, blozende, bolle wangen, lachende gezichten, zo vol leven en energie dat hij het kon voelen ... en toch zo gevaarlijk balanceerend op de rand van een tragisch ongeval. Eén verkeerde stap, één minuut te weinig tijd ...

Hij greep Rocky, de brandweerpomp met het houten hoofd, en hield het hendeltje waarmee hij de mond kon bedienen, stevig vast in zijn handpalm. Maar hij hield de buikspreekpop stil naast zich. 'Goedemorgen, jongens en meisjes!'

'Goedemorgen, Spanner!' Ze kenden hem van de vorige keer en herinnerden zich misschien dat zijn naam 'moersleutel' betekende – belangrijk gereedschap voor een brandweerman. Kon hij er maar zeker van zijn dat ze de boodschap achter zijn trucs onthielden.

'Zeg Rocky eens gedag, jongens.' Hij hield de buikspreekpop omhoog.

'Hoi, Rocky!'

'Hé, Rocky, vertel eens een mop.' Dat kwam van een stoere jongen achter in de zaal.

Cal dacht snel na. Alle hem bekende moppen in het genre 'hoeveel brandweermannen heb je nodig om een nieuwe gloeilamp in

te draaien?' had hij al verteld. Hij bewoog de mond van de pop op en neer. 'Kennen jullie die mop van de monniken die bloemen verkochten?'

'Nee!' De kinderen schreeuwden nu om het hardst.

Cal liet Rocky de mop vertellen, en daarna ging hij over op zijn act. Hij was hier om de kinderen op een leuke manier duidelijk te maken hoe brand te voorkomen was, en hij hoopte dat de boodschap overkwam.

Na afloop ging hij terug naar de brandweerkazerne, verkleedde zich, waste zijn gezicht en ging naar huis, meer uitgeput dan hij zou moeten zijn. Zo druk had hij het vandaag nou ook weer niet gehad: alleen maar wat administratief werk, een paar veiligheidsinspecties en een voorstelling. Maar het zien van die gezichtjes vol vertrouwen, die onschuld, die kleine lijfjes, zo weinig verstand nog ... Hij liet zich in zijn leunstoel vallen. Toen zijn telefoon driemaal overgegaan was, pakte hij die op.

'Spreek ik met Cal?'

Hij trok een lelijk gezicht. 'Ja, Ray. Ik ben de enige met dit telefoonnummer, weet je nog?' Hij gooide de avondkrant neer en trok zijn blikje cola open. Het zoete, bruisende drankje verzachtte zijn vinnige stemming meteen weer.

'Ik heb een klusje.'

Natuurlijk. Ray gebruikte de telefoon alleen als hij weer een klus had binnengehaald met zijn advertentie in de krant. Als Cal uit het raam hing, zou hij Ray kunnen zien staan in de tot woning omgebouwde garage aan de achterkant. Ray had gemakkelijk via de brandtrap naar boven kunnen komen om het Cal persoonlijk te vertellen, maar hij bracht hem altijd telefonisch op de hoogte.

'Dat is geweldig.'

Het wás geweldig. Ray, een dertiger die een ernstig gebrek aan intelligentie compenseerde met aanzienlijke spierkracht, nam zijn werk zeer serieus; zijn advertentie stond altijd bovenaan in de kolom met klusjesmannen. Als bijbaantje hielp hij zijn tantes Mildred en Cissy bij het onderhoud van het oude landhuis dat ook Cal onderdak bood. In ruil voor het onderhoudswerk woonde Ray gratis in de omgebouwde garage. Cal, de enige huurder, woonde op zolder. Mildred en Cissy bewoonden de begane grond en de eerste

etage van het huis waar ze eens geboren waren. Alleen de kelder werd niet bewoond, althans niet door mensen.

‘Ja’, zei Ray. ‘Maar ik heb jouw hulp nodig.’

Ook dat had hij kunnen weten; Ray belde alleen als hij hulp nodig had. ‘Je nieuwe baas kan je vast wel helpen, Ray.’

‘Dat kan ze niet.’

Dit ging de verkeerde kant op. ‘Waarom niet?’

‘Daar is ze niet sterk genoeg voor.’

Cal leunde zo ver naar achteren in zijn leunstoel dat het voetenbankje naar voren schoot. ‘Wat voor klus is het?’

‘Ik moet een bank verplaatsen. Het is een slaapbank.’

‘Waar moet hij heen?’

‘Naar beneden. Om een hoekje.’

Hij begreep het probleem. ‘Wanneer?’

‘Vanavond. Nu.’

Cal zag de gespannen uitdrukking op Rays gewoonlijk zo zacht-aardige gezicht vóór zich. Klusjes vormden de hoogtepunten in zijn leven, zijn manier om te zeggen dat hij misschien niet veel voorstelde, maar dat iemand hem nodig had. En dat betekende meestal dat Ray op zijn beurt Cal nodig had. Waar heb je anders vrienden voor?

Cal masseerde zijn stijve nek, goot de cola naar binnen en stond op. ‘Oké.’ Hoe was hij eigenlijk Rays handlanger geworden? Dat wist hij niet meer precies – waarschijnlijk gewoon omdat hij altijd vlakbij en beschikbaar was. Cal kon Ray niets weigeren, en dat betekende veel voor Ray, die in zijn jeugd genoeg afwijzing had meege maakt.

De autorit duurde langer dan het geval geweest zou zijn als Ray niet per se de routebeschrijving had willen lezen tijdens het rijden. Cal zou intuïtief de straat hebben geweten, maar Ray wilde hem het papiertje met het adres absoluut niet laten zien. Dit was zijn schnabbel.

Met opgetrokken schouders zat hij achter het stuur; het papiertje was vastgeklemd tussen het stuurwiel en de stuurstang. Af en toe hield hij zijn blozende gezicht scheef om een blik te werpen op de hiërogliefen die hij erop had gekrabbeld. Cal kon vanaf zijn plaats niet onderscheiden of Ray de weg eigenlijk wel zag. Tot tweemaal

toe moest hij op zijn handen gaan zitten, anders zou hij het stuur hebben gegrepen omdat de banden tegen de stoeprand aan zwalkten.

Autorijden lag voor Ray bijzonder gevoelig, misschien omdat hij zes keer had moeten afrijden voordat hij zijn rijbewijs had gehaald. Cal vermoedde dat ze hem hadden laten slagen omdat hij alle rij-examinatoren had gehad en niemand nog een keer naast hem had willen zitten. Nu was Cal de enige die bij hem in de auto durfde te zitten. Aangezien hij zichzelf nog steeds niet had kunnen ombren- gen, was het onwaarschijnlijk dat het Ray wel zou lukken.

Uiteindelijk kwam de oude rammelkast tot stilstand voor een huis met blauwe dakpannen en ze klauterden eruit. Cal kende deze straat wel, maar hij was hier al een tijd niet geweest. Het huis was beter onderhouden dan de huizen ernaast. De verf zag er vers uit, en hoewel het gebouw door ouderdom iets verzakt was, had het geheel een bijzondere charme. Maar ja, hij had nu eenmaal een zwak voor oude huizen. Die hadden meer karakter dan nieuwe. Net als bij mensen het geval was. Welke herinneringen gingen achter deze muren schuil?

Ray sjokte het trapje op en belde aan. Cal volgde hem, maar bleef stokstijf staan toen de deur openging. Ze was gekleed in een spijkerbroek met T-shirt, haar sluike, bruine haar hing over haar schouders. Haar intense bruine ogen herinnerden hem nog altijd aan een jonge spaniël. Het was Laurie, bij voorkeur uitgesproken als 'Lorrie'.

Meteen na hun eerste kennismaking had ze dat duidelijk gemaakt, maar hij sprak het zorgvuldig verkeerd uit om haar aandacht vast te houden. Dat was hem ook altijd gelukt, sinds het moment dat ze op de middelbare school kwam; hij zat een klas hoger. Toen ze zeven jaar geleden na haar universitaire studie was teruggekomen, in de zomer dat haar grootmoeder was gestorven, had hij niet meer zo veel moeite hoeven doen om haar aandacht te trekken. Die zomer kwam hem onmiddellijk voor de geest nu ze zijgend tegenover elkaar stonden.

Wat in zijn jongenstijd een hevige verliefdheid was geweest, was toen uitgelopen op een levensbepalend moment, zoals zijn vriend Reggie het noemde. Die herinnering deed nog steeds pijn – hij hoopte dat ze dat niet aan hem zou zien.

‘Hallo, Cal’, mompelde Laurie.

Ray wreef over zijn kin en draaide zich met een oprecht verbaasde blik om.

Cal stopte zijn handen diep in de zakken van zijn spijkerbroek. Wat zei zijn moeder ook alweer? *‘Toeval is Gods manier om anoniem te blijven.’* Dit zou niet de eerste keer zijn dat hij het doelwit was van een dergelijke bovennatuurlijke grap. ‘Toen Ray zei dat hij een klus had, verwachtte ik niet jou aan te treffen.’ En hij zou haar absoluut niet met dit oude, opgedirkte huis in verband gebracht hebben. Ze had een hekel aan alles wat zo oud was dat het prijskaartje eraf gehaald kon worden.

‘Kom jij hem helpen met het verplaatsen van mijn bank?’ Ze duwde de deur open en stapte naar buiten.

‘Dacht je soms dat hij die alleen kon verplaatsen?’ Cals knieën knikten.

‘Nee, dat zal wel niet.’ Met haar vingers kamde ze haar haar naar achteren. ‘Kom binnen.’

Ze volgden haar. Op de vloer van de hal en de zitkamer lag het soort parket waar je op je kousenvoeten overheen zou willen glijden, al was de lak dof geworden door slijtage. Het gladde oppervlak werd door niets anders onderbroken dan door een vermoeid uitzierende oorfauteuil in de hoek, met een staande schemerlamp ernaast. Of ze woonde hier nog niet lang, of ze leidde een Spartaans bestaan.

‘Ik haal even wat koude voor jullie.’ Laurie verdween in de keuken.

Cal verstijfde. Als ze een biertje voor hem meebracht ... Hij keek met een opgetrokken wenkbrauw naar Ray. Zou hij zeggen: ‘Dat mag Cal niet hebben’, of iets dergelijks? Hij slikte de bittere smaak in en bekeek de zitkamer eens goed.

Het interieur van dit huis was niet met verse verf opgeknapt, zoals de buitenkant, en de afwezigheid van meubels accentueerde de scheuren in de muren. Ray zou daar snel iets aan kunnen doen met een laag verf, maar dat zei Cal niet. Dat moest Ray zelf maar zeggen, al trok hij het zich opeens persoonlijk aan. Hij moest zorgen dat hij Ray niet tegen de haren in streek. Na de laatste keer dat hij als assistent zijn boekje te buiten ging, had Mildred hem wekenlang genegeerd.

Onder aan de trap zag Cal een honkbalhandschoen in kindermaat. Hij wilde er niet over nadenken wat dat kon betekenen. Maar toen Laurie tevoorschijn kwam en hem – gelukkig – een blikje cola gaf, zag hij dat ze geen ring droeg. Haar vingers waren even lang en slank als hij zich herinnerde. ‘Bedankt.’ Hij nam een teug en volgde Ray toen zij de trap op liep, waarbij ze de handschoen meenam.

Bij de eerste geopende deur gooide ze die op een lits-jumeaux; om het dekbed zat een sportief aandoende hoes. In de vensterbank stonden twee sporttrofeeën en in de hoek zat een teddybeer met een pet van honkbalteam *The Padres* op zijn kop. De volgende kamer bevatte alleen een roze bed en een poppenhuis. Twee kinderen, telde Cal, en ze hadden nog niet eens alle deuren gehad.

Laurie stopte bij de derde deur en wees naar binnen. Cal kwam tot stilstand bij het ruiken van een vage, maar vertrouwde kleilucht. Dat moest haar werkplaats zijn; toen hij naar binnen keek, wist hij het zeker. Bij het herkennen van de slikemmer en de draaischijf in de hoek werd hij overvallen door nostalgie. Hij herinnerde zich hoe Laurie als slungelige tiener de onderste betonnen schijf aantrapte, en vervolgens met haar ellebogen tegen haar ribben steunde, terwijl ze haar handen tot een kom vormde over een ronddraaiend bergje klei heen. Stukje bij beetje werkte ze met haar handen omhoog en groef met haar duimen in de klei tot er een gapende opening ontstond; daarna maakte ze de wanden dunner door haar duimen en vingers nauwelijks waarneembaar dichterbij elkaar te brengen.

Laurie ging Ray voor naar de blauwe bank bij de muur: een slaapbank uit de jaren vijftig. Stevig gebouwd. Waarschijnlijk met een heleboel staal. Ze zei dat de bank bij het huis inbegrepen was geweest, en Cal vermoedde dat de vorige eigenaars hem niet naar beneden hadden willen dragen. Hij stak zijn hoofd buiten de deur, bekeek de bocht in de trapleuning en begreep waarom. Daarop gaf hij Laurie zijn blikje cola en zei tegen Ray: ‘Ik ga voorop en bedenk hoe we het aanpakken.’

Normaal gesproken zou hij Ray voorop laten gaan en hem het grootste deel van het gewicht laten dragen, maar hij had geen idee hoe Ray die bocht zou nemen. Als zijn rijstijl enige indicatie was, wilde Cal nu beslist achter het stuur zitten. Ray grijnsde en tilde een

kant van de bank op voordat Cal er grip op kon krijgen. Cal zakte door zijn knieën, tilde de andere kant op en liep achteruit de gang in. 'We moeten hem in de bocht over de leuning heen tillen.'

Uit Rays gegrom maakte Cal op dat hij begrepen werd. Toen Laurie zich langs hen wurmde om aanwijzingen te geven, rook Cal haar geurtje. *Giorgio*, natuurlijk. De tijd leek jaren terug te gaan toen hij als een hondje achter haar aan liep, waarbij hij de bank en Ray met zich meetrok. Ze kwamen zonder problemen bij de bocht, en hij zette zich schrap terwijl hij zijn greep aanpaste. 'Omhoog.'

Ray hees zijn kant van de bank zo snel omhoog dat Cal bijna van de trap tuimelde, maar hij bleef met zijn heup tegen de hoekstijl leunen. Die verschoof gevaarlijk, en hij realiseerde zich dat de hele trapleuning eigenlijk verstevigd zou moeten worden, zeker met kinderen in huis. Waarschijnlijk zou hij bij een veiligheidsinspectie van dit huis een heleboel risico's moeten noteren. Voorzichtig draaide hij om de hoekstijl heen. Voorbij de bocht lieten ze de bank weer zakken. Ze tilden hem naar de plaats die Laurie aanwees: in de voorkamer, naast de oorfauteuil. Het was niet bepaald een fraaie combinatie. Toen Cal, met een hand zijn rug ondersteunend, langzaam overeind kwam, ontdekte hij dat zij hem met een scheve grijns stond te observeren. Ze gaf beide mannen hun drankjes terug; vervolgens haalde ze een briefje van twintig dollar uit haar broekzak, overhandigde dat aan Ray en bedankte hem.

Ray straalde en propte het geld in zijn broekzak, terwijl hij Cal aankeek met een voor zijn doen kwaadaardige grijns. 'Ik heb niet gezegd dat ik je zou betalen!' Hij bewoog zijn wijsvinger heen en weer.

'Geen probleem.' Het was een van hun standaardgrapjes. Cal voegde er niet aan toe dat het zien van Laurie ditmaal een beloning op zich was geweest. Hij deed een stap in haar richting en flapte eruit: 'Wat doe jij vanavond met het eten?' Hij zag de vertrouwde rimpel tussen haar wenkbrauwen ontstaan en vroeg zich af welke vorm haar afwijzing zou aannemen; maar dat viel mee.

'Volgens mij sta ik bij je in het krijt. Ik kan wel iets in elkaar flanzen.'

Zo had hij het niet bedoeld, maar als zij liever wilde koken dan uit eten gaan, kon hij daar moeilijk bezwaar tegen maken.

Ray, die al bij de voordeur stond, draaide zich om. 'Dat klinkt goed!'

Cal keek hem met open mond aan. Nee, Ray had geen idee dat hij niet gewenst was, en ook een hint zou hij niet begrijpen.

Laurie schoot in de lach. 'Kom dan maar mee.' Ze ging hen voor naar de keuken. 'De kinderen logeren bij mijn moeder, dus ik had nog geen plannen. Ik heb wel een paar biefstukjes in de vriezer, als jij even een vuurtje wilt stoken.'

Ze zei het zonder een van beiden aan te kijken, maar Cal wist dat die laatste opmerking tot hem gericht was. 'Ik maak vuurtjes juist uit, weet je nog?' Zeven jaar geleden was hij net klaar geweest met zijn opleiding tot brandweerman. Zou ze dat vergeten zijn?

Ze overhandigde hem een doosje lucifers en wees in de richting van de achterdeur. 'Dan moet je ze ook goed kunnen aansteken.' Wat een logica.

Op het terras trof hij een stokoude grill aan, met houtskoolbriketten en aanstekervloeistof. Kon ze niet gewoon op gas koken, zoals iedereen? Hij verslikte zich in de zwarte koolstof die opstootte toen hij de houtskoolbriketten in de grill gooide. Vervolgens door-drenkte hij de briketten met de brandstof en pakte de lucifers. Hij kon Lauries stem en Rays joviale antwoorden hier horen. Ze zou wel snel merken dat Ray ze niet allemaal op een rijtje had. Maar hij was volkomen ongevaarlijk.

Toen de briketten goed nat waren, hield Cal er een brandende lucifer bij. De vlam sprong hoog op; de angst vloog hem naar de keel, en zijn hand beefde toen hij de lucifer erbij gooide en een stap achteruit deed. Hij uitte een krachtterm. Dit was niet bepaald het moment om zijn zelfbeheersing te verliezen. Hij bekeek Lauries achtertuin eens goed en haalde zo rustig mogelijk adem. *Concentre-ren. Niet nadenken.*

De schommel en zandbak zagen eruit alsof ze even oud waren als de omheinde tuin en de gebarsten, afbladderende bank die om de enorme eik in het midden heen gebouwd was. Het geraamte van het tuinhok rondom was bedekt met struiken en droge klimplanten. De fundamenten werden gemaskeerd door bloembedden vol bruine chrysanten en doorgeschoten korenbloemen. De bloembedden roken naar vergaan afdekmateriaal.